

---

tejaar opgerichte Theologische School te Kampen, zou hij geleidelijk een belangrijke plaats gaan innemen. Zeker niet minder belangrijk was de rol die hij als gerijpt theoloog naast de flamboyante Abraham Kuyper zou spelen in de kring van de uit de vereniging van afgescheidenen en dolerenden in 1892 ontstane Gereformeerde Kerken. De theologische koers zou in belangrijke mate door hem worden bepaald. Wel moet ten aanzien van Bavinck hierbij worden aangetekend, dat de meeste gereformeerden in hem vooral de – als was het ook milde – conservator van het klassieke gereformeerde erfgoed hebben gezien. Voor de vernieuwende tendensen die impliciet in zijn publicaties aanwezig waren had men minder oog: zij pasten niet in het restauratieve klimaat dat in de Gereformeerde Kerken overheerste; een klimaat, dat in 1926 de veroordeling van Bavincks leerling J.G. Geelkerken door de synode van Assen mogelijk zou maken.

Maar dit alles was nog niet te voorzien toen Bavinck en de Hervormde theologie student Snouck Hurgronje, later (vanaf 1889) hoogleraar te Leiden in de 'letterenfaculteit', elkaar in 1874 in Leiden leerden kennen; evenmin de ontwikkeling van Bavinck tot toonaangevende gereformeerde dogmaticus als die van Snouck tot de grote, in geestelijk opzicht steeds meer agnostische Islamkenner zoals hij nu bekend staat. Dat de jonge Snouck in Leiden ging studeren was niet verwonderlijk; dat een Afgescheiden jongeman als Bavinck, 'nourri dans le sérail', naar Leiden ging, was binnen de verhoudingen van die tijd nogal opzienbarend. Het spreekt vanzelf, dat niet allen binnen de afgescheiden kring begrip hadden voor Bavincks beslissing om, na een jaar in Kampen gestudeerd te hebben, zijn theologische opleiding te vervolgen in het centrum van de door alle orthodoxen zo verfoeide moderne theologie. Zo verzette de overigens milde, binnen het afgescheiden kader ruimdenkende hoogleraar A. Brummelkamp zich zeer krachtig tegen Bavincks plan. Het bracht Hermans vader in een moeilijk parket. Als christelijk gereformeerde predikant te Kampen onderhield deze goede relaties met de Kamper docenten. Binnen de afgescheiden gemeenschap nam hij een niet onbelangrijke plaats in. Maar toch wilde hij zijn zoon niet in de weg staan: Hermans ouders hebben zijn keuze gerespecteerd. Misschien heeft daartoe de invloed bijgedragen van de Leidse christelijke gereformeerde predikant J.H. Donner, een goede vriend van de Bavincks, die op de dag van de beslissing juist